

NUNANIK TAMALANIK SULEQATIGIINNIKKUT ANGUNIAKKANUT PILERSAARUT

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Ujarliutit

Siulequt	3
Aallarniut	5
Takorluugaq	6
Anguniagaq	6
Piviusut	7
Illoqarfittut ikinngutigisanut isumaqatigiissutit	7
Siunissaq eqqarsaatigalugu suleqatigiinneq	8
Suliniutit tunngavigalugit suleqatigiinneq	9
Nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnissamut periarfissat allat	9
EU	9
NORA	10
Aningaasalersuineq	10

Siulequt

Kommuneqarfik Sermersuup nunat killeqarfii apeqqutaatinnagit suleqatigiinnissaq kissaatigaa kiisalu isumassarsititsinissamut aamma nunat tamalaat attaveqatigiinnerisigut isumassarsiffiginissaannut periarfissaq atorluarusullugu. Kommuneqarfiup kissaatigaa nunani tamalaani misilittakkanut tunniussaqaarnissaq aamma nunat tamalaat misilittagaannik pissarsisinaanissaq, suliniutini pingaartuni peqataanissaq aamma nunami sumiinneq apeqqutaatinnagu pisariaqartitanik suleqateqaarnissaq.

Nunanut allanut attaveqarneruleriartuinnarneq matunik nutaanik aamma ineriartornissamut periarfissanik nutaanik ammassivoq, innuttaasunut, suliffeqarfinnut aamma Kommuneqarfik Sermersuumi sulisunut.

Nunarsuarmioqataajartorerup nunarsuatta minnerulerneranik nassataqarpoq, uagullu immitsinnut pinngitsoorsinnaajartuinnarpugut. Pingaartuuvoq nunarsuarmioqataajartornermi tunuliaqutarput uagullu pigisagut eqqaamasassallugit, taamaalilluta ilisimasanik paarlaasseqatigiittarnerup saniatigut aamma allat kulturiinik paasisimasaqalerniassagatta uagullu kulturitta nunami allamiunut ilisimalersillugu. Allat kulturiinik paasinnilluta ammaffiginnillutalu naapitsisarutta, ataatsimut naleqartitanit pilersitsissaagut, ineriartortitsinermik pilersitsisunik aamma ilutigisaanik nunat killeqarfii apeqqutaatinnagit immaqa ikinngutigiiilernerit pilersissallugit.

Kommuneqarfik Sermersuumi inuusuttut nunarsuarmioqataalernermi inunngortuupput, pingaartuuvorlu inuusuttut nunarsuatsinnut angalanissaat, attaveqatissanik pissarsillutik aamma ikinngutigiiilernernik pilersitsillutik, isumassarsillutik ilisimassarsillutillu, taamaalillutik nunarsuarput Kommuneqarfik Sermersuumut ilaatilerlugu Kommuneqarfik Sermersoorlu nunarsuarmioqataalersillugu.

Nunanik allanik suleqateqaarnissamut pilersaarutip kommuneqarfiup nalinginnaasumik ineriartorneranut ilaatinneqassaaq, tassunga ilanngullugu kommuneqarfik najugaqarfigilissallugu aamma inuussutissarsiornikkut periarfissaqarfiusutut kajuminnartuutittuarnissaanut. Pilersaarut aammattaaq ilaassaaq Kommuneqarfik Sermersuup nunarsuatta assinganut ilanngunnissaanut, amerlanerusullu uagut kommuneqarfitsinni misilittakkatsinnit iluaqutissarsisinnaalissapput.

Taamaalilluni ataatsimut isigalugu nunanik tamalaanik suleqatigiinnikkut anguniakkanut pilersaarut pimoorussilluni suleqateqarnermik, sutigut tamatigut sunniuteqartumik aamma kommuneqarfiup avataanit isigineqarneranut nittarsaanneqarneranullu sunniuteqartumik, kommunerujussuartut kajuminnartut, ammasutut aamma nunanik tamalaanik ilisimasaqarluartutut tamanillu inissaqartitsisutut ilisimaneqalerneranut.

Kommuneqarfik
Sermersooq
Juuni 2011

Aasi C. Narup

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Aasi Chemnitz Narup
Borgmesteri

Aallarniut

Kommuneqarfik Sermersooq 635.200km² -tut angissuseqarluni nunarsuatsinni kommunit annersaata tulleraa. Kommuneqarfik 13-inik inoqarfeqarpoq innuttaasullu 21.232-ullutik (2010-mi). Kommuneqarfiup angissusia aamma inoqarfiit imminnut ungasissusiisa kommuneqarfimmi pisariaqartitanik assigiinngitsunik nassataqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup nunanik tamalaanik suleqateqarnikkut anguniakkanut pilersaarutaata kommuneqarfimmi pisariaqartitanik assigiinngitsunik takutitsivoq, taamaattumillu ilaatigut aalajangersimasumik illoqarfittut ikinngutigisanik qitiutitsinikkut ilaatigut tunngaveqarluni, ilaatigut sumiissuseq tunngavigalugu suleqatigiinnikkut, ilaatigullu suliniutinut aalajangersimasunut aamma piffissami aalajangersimasumi naammassineqartussanut tunngatillugu suleqatigiinnikkut.

Kommuneqarfik Sermersuup kissaatigaa innuttaasunik aamma inuussutissarsiortunik pitsaalluinnartumik sullissinissaq, ineriartortitserusussuseqarluni aamma oqaloqatiginnikkusussuseqarluni, kiisalu avataanit ilisimaneqarnikkut pitsaasuujuaannarnissaq kissaatigalugu. Qaffasinnerusumik pitsaassuqartuarnermi aamma nutaaliorluni eqqarsarnermi piumasaqaataavoq suleqatigiinnikkut aamma nunarsuatsinni illoqarfinit kommuninillu isumassarsitinneqartarnikkut uagut kommuneqarfittut ineriartornissarput.

Nunarsuarmi allanut suleqatigiinnerup aamma attaveqarnerup taamaallaat nunat kulturillu akornanni paaseqatigiinnermik aamma ammanermik siuarsaasuunngillat, aammali Kommuneqarfik Sermersuumi anguniakkanut sallerstaatinnegartunut iluaqutaassallutik.

Nunanik assigiinngitsunik suleqateqarneq ineriartornermik aamma isumassarsititsinermik kinguneqartitsissaaq. Nunanik tamalaanik suleqatigiinnikkut anguniakkanut siunnersuuteqarnermi anguniarneqarpoq kommuneqarfimmi akisussaaffinnut arlalinnut atatillugu nunanik tamalaanik siunniussaqaarnerup ilanngutitinnissaa, soorlu kulturikkut, ilinniartitaanermi aamma avatangiisinut atatillugu.

Takorluugaq

Kommuneqarfik Sermersooq nunanut tamalaanut sammiveqarluni kommuneqarfiussaaq, nunarsuarmioqataanermi periarfissat atorneqassapput innuttaasunut, suliffeqarfinnut, ilinniarfinnut aamma oqartussat susassaqarfiinut allanut iluaqutaallutik.

Nunanik tamalaanik sammiveqarneq siunissami pilersaarusiornermi nutaanik eqqarsarnermut aamma ineriartornermut sakuussaaq tamatumuunakkut qulakkeerniarlugu siunissami kommuneqarfik aammattaaq najugaqarfiunissaa, suliffiunissaa aamma suliffeqarfimmik ingerlatsiviunissaa pitsaasoq.

Attaveqaasersornerup suliatiqullu nunani allani suleqatinik paarlaasseqatigiinnerup kajumissuseq nukittorsassavaa, taammaalilluni Kommuneqarfik Sermersuumi suliati qaffasissumik pitsaassusillit anguneqarsinnaallutik, kommunimilu sulisuunissaq pelerinartuutillugu.

Anguniagaq

Pilersaarut manna aqutigalugu Kommuneqarfik Sermersuup pingaarnertut anguniagaa ineriartortinniarneqarpoq taamaattumillu pilersaarut politikimut aamma allaffissornermut sammitinneqarpoq. Pilersaarummi aammattaaq anguniarneqarpoq Kommuneqarfik Sermersuup nunat tamalaat akornanni misilittakkat ilanngullugit, tamanna kommuneqarfimmit pisariaqartinneqartillugu, ineriartortinneqarnissaa. Anguniagaq tassaavortaaq Kommuneqarfik Sermersuup misilittagarilikkaminik allanut ingerlatitseqqittarnissaa, taamaaliornikkut ilisimasat aamma misilittakkat naligiissumik aveqatigiinneqartarniassammata.

Pilersaarut aqutigalugu sammisaqarfiit siuarsarneqartussat aamma ineriartortinneqartussat tassaapput:

- Meeqqat inuusuttuaqqallu
- Inuusutissarsiorneq
- Avatangiisit aamma silap pissusia
- Ineqarnerup aamma illoqarfiup ineriartornera
- Sulisunik ineriartortitsineq

Ineriartornermut aamma nutaanik eqqarsarnissamut pisariaqartuuvoq avataanit isumassarsianik pissarsinissaq, taamaattumik sulisunik ineriartortitsinermi suliat pillugit nunani allani suleqatinik paarlaasseqatigiittarneq Kommuneqarfik Sermersuumi qitiutinneqarpoq.

Taamaattumik nunanik tamalaanik sammiveqarneq siunissami pilersaarusernermi siunertarineqartut tassaapput:

- *Inuusuttut nunarsuarmut aallarlutik misilittagaqalernissaannut aamma nutaanik ilimasaqalernissaannut ikorfartorneqarnissaat aamma isumassarsiortinnissaat*
- *ilinniarneq, ineriartorneq aamma ilisimasani avitseqateqartarnerup kiisalu misilittakkanik avatseqateqarnerit qitiutinneqarnissaat*
- *nunat tamalaat akornanni peqataanikkut aamma sulinikkut sulisut ilinniakkanut aamma inuttut piginnaasamikkut iliartornissaanut peqataanissaq, tamatumunnga ilutigitillugu kommuneqarfiup suliffigisatut sulisuulerumaartunut aamma maannakkut sulisunut pissangartunngornissaanut aamma eqeersimaffiulluurtut ilernissaanut tapertaassaaq*
- *Kommuneqarfik Sermersuumi suliffeqarfinnut periarfissat pitsaanerpaat pilersinnissaat taamaaliornikkut inuussutissarsiutit ineriartornissaanut tunngavissat siuarsarniarlugit*
- *Kommuneqarfik Sermersooq innuttaasunut, kommuneqarfiup sulisuinut, ilinniagaqartunut aamma takornarianut najugaqarfigissallugu, suliffigissallugu, ilinniagaqarfigissallugu aamma tikeraassallugu pitsaasuussaaq*
- *Kommuneqarfiup soqutigisai, oqaluttuassartaa aamma tunuliaqutaa nunami maani aamma nunat tamalaat akornanni erseqqarinnerulersinneqassapput nittarsanneqarlunitillu.*

Piviusut

Illoqarfittut ikinngutigisanut isumaqatigiissutit

Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfittut ikinngutigisanut isumaqatigiissutit ingerlapput, taakku aqqutigalugu kommuneqarfimmi sammisatigut piviusutigut ineriartorneq aamma isumassarsiorneq tapertalerneqartarpoq. Illoqarfittut ikinngutigisanut isumaqatigiissutit paaseqatigiinnermik aamma paarlaaseqatigiinnermik tunngaveqarput. Illoqarfittut ikinngutigisanut isumaqatigiissutit tassaapput Kommuneqarfik Sermersuup aamma kommunit allat aammattaaq Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfiit aamma nunarsuarmi illoqarfiit allat akunnerminni isumaqatigiissutaat.

Maannakkorpiaq Kommuneqarfik Sermersooq arfinilinnik illoqarfittut ikinnguteqarpoq kiisalu illoqarfinnik allanik marlunnik, illoqarfittut ikinngutigiiinneq tunngavigalugu, suleqateqarnissamik kissaateqarluni. Illoqarfittut ikinngutigisat arfiniliusut Kommuneqarfik Sermersuumik anguniakkat annertusassavaat.

Kommuneqarfiup illoqarfittut ikinngutigisai tassaapput:

- Aalborg
- Lyngby-Taarbæk
- Herlev
- Gentofte
- Kopavogur
- Dalvik

Tamakku saniatigut Kommuneqarfik Sermersooq illoqarfittut ikinngutigisatut suleqatigilerusuppa Tromsø Norgimiittoq kulturi, ilinniartitaaneq aamma silaannaap pissusia qitiutillugit. Tromsø aammattaaq Kommuneqarfik Sermersuumut soqutiginarpoq Saamit Nunaannut qaninnera pissutigalugu tamaanilu nunap inoqqaavi.

Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq Nunani Avannarlerni Killerni illoqarfiit pingaarnersaasa suleqatigiilernissaat. Assigiinngitsut suleqatigiiffiusinnaapput soorlu assersuutigalugu kulturi, inuussutissarsiorneq aamma sulisoqarneq.

Siunissaq eqqarsaatigalugu suleqatigiinneq

Kommuneqarfik Sermersuumit siunissaq isigalugu Nunat Avannarliit, Frankrigip aamma Canadami nunap immikkoortuini inuit allat, soorlu Nunavut aamma Nunavik suleqatigilernissaat sulissutiginiarpaa.

Nunanit Avannarlernit suleqateqarneq pissusissamisoorpoq, suleqatigiissutigisinnaasat amerlasuut periarfissaammata ilaatigut oqaluttuarisaanikkut attaveqartarsimanerit aammalu allaffissornikkut periutsit assigiissuteqarmata.

Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq Canadami inuit, assersuutigalugu Nunavut aamma Nunavik, suleqatigissallugit pingaaruteqartut, ilaatigut kulturikkut aamma isumaginninnermut tunngasutigut.

Kommuneqarfik Sermersuumit Frankrig attaveqarfittut pitsaasutut isigineqarpoq. Oqaluttuarisaanermi ilisimatusarneq tunngavigalugu suliaqarnerit ilaat Tunumi ingerlanneqarsimasut, ingammik inuit inuiaqatigiillu pissusaannik aamma inuit

inooriaasiannik ileqquinillu misissuinerit franskinik ingerlanneqarsimapput. Ullumikkut aammattaaq franskit tungaannit Kalaallit Nunaat aamma Kommuneqarfik Sermersooq soqutigineqarput. Assersuutigalugu Københavnimi Frankrigip aallartitaqarfia ilisimatusarfimmi atorfeqartitsivoq. Franskit tungaannit soqutiginninneq uaniippoq attaveqarnerup pioreersup pitsanngorsarneqarnissaa, Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasanik katersuinissaq, ilaatigut siunissami Kalaallit Nunaat aamma issittumut tunngatillugu takorluukkat.

Suliniutit tunngavigalugit suleqatigiinneq

Kommuneqarfik Sermersuumi suliniutinut piviusunut tunngatillugu suleqatigiinnissat assigiinngitsut pisariaqartinneqarput. Tamatuma kingunerisaanik Kommuneqarfik Sermersuumi allangortitsisinnaaneq pisariaqarpoq aamma siunissaq eqqarsaatigalugu inissaqartitsisoqartariaqarluni, aalajangersimasunik illoqarfittut ikinngutigisanit isumaqatigiissuteqarnermik killilersorneqanngitsumik. Taamaattumik aammattaaq nunap immikkoortuini suleqateqarnissaq siunissaq eqqarsaatigalugu Kommuneqarfik Sermersuumut soqutiginarpuvoq. Tamatumunnga ilutigitillugu ingerlatsivinnut ataasiakkaat periarfissaqarput piffissami killilikkami uani siunissamat pilersaarummi taaneqartut avataatigut suleqateqarnissaq.

Nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnissamat periarfissat allat

EU

Kalaallit Nunaat EU-mi pilersaarutinut assigiinngitsunut peqataanissaminut periarfissaqarpoq tamakkuninngalu Kommuneqarfik Sermersooq atuinissaminut periarfissaqarsinnaavoq. EU-mi pilersaarutini assigiinngitsorpassuit ilaapput tamakkunanilu pineqarlutik Paasissutissiinermi aamma Attaveqatigiinermi iluarsiinissat suliniutinut makkununnga sammisunut: Nukissiuutit, avatangiisit, ilinniartitaaneq, nutarterineq, ilisimatusarneq, angallanermik pilersaarusiorneq, peqqissuseq il. il.. Siunissaq ungasippallaanngitsoq eqqarsaatigalugu Kommuneqarfik Sermersuup unammilligassai eqqarsaatigalugu isiginiarneqarluarsinnaapput makkununnga attuumassuteqartut nukissiuutinik iluarsaassineq/nutarterineq, illoqarfimmik pilersaarusiorneq, eqqakkanik passussineq, taamatutaaq aatsitassanik piaanermut aamma imaani uuliasiornermi teknologimut tunngasunik suliniutit ingerlanneqarsinnaanerat periarfissaavoq.

EU-mi pilersaarutinut tunngatillugu ataqatigiittumik iliuuseqarnikkut avataanersut ilisimasaqarnerulernissaat qulakkeerneqassaaq *best practice* [nuts, sungiusimallugu

pitsaaneruvoq] tamatumalu kingunerisaanik piujuaannartitsineq tunngavigalugu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu angusaqartoqarsinnaavoq. Malittarisassatut pingaarnertut EU-mi suliniutit aqqutigalugu aningaasarsianut aamma angalanernut atukkat amerlanersaat utertinneqarsinnaapput.

Kommuneqarfik Sermersooq EU-mi pilersaarutini maleruagassat pillugit, missingersuutit, nalunaaruteqartarnissat il. il. NTIS-ip EU pillugu suliniutinut allaffiani tamatigut oqaloqateqarsinnaallunilu siunnersorneqarsinnaavoq

NORA

NORA tassaavoq Nordisk Atlantsamarbejde (Nunani Avannarlerni Suleqatigiiffik) Nordisk Ministerrådillu ataaniippoq. NORA-mit aningaasaliiffigineqartarput suliniutit aqqutigalugit suleqatigiinnerit, tassani peqataappata nuna NORA-mut ilaasortaasut sisamaasut (Kalaallit Nunaat, Island, Savalimmiut aamma Norgip sineriaa) akornanni marluk peqataappata. NORA ilaatigut atorineqarsinnaavoq Kommuneqarfik Sermersuup Nunani Avannarlerni Killerni illoqarfiit pingaarnissaasa suleqatigiinnissaannut kissaateqarnerani.

Kommuneqarfik Sermersuup suliniutinik tamanna periarfissatut isigineqarpat NORA-mit atuisarniarpoq.

Aningaasalersuineq

Nunanit tamalaanit politikikkut suleqateqarnissamut Kommuneqarfik Sermersuumi ukiut missingersuusiorfiusut tamaasa aningaasanik immikkoortitsisoqartassaaq. Tamatuma saniatigut nunanit tamalaanit suleqateqarnermi aningaasalersuineq ingerlatsinermut missingersuutitigut aningaasalersorneqassaaq aningaasaateqarfinit aamma ineriartortitsinissamut periarfissanit taperneqartarlutik.